

International Organization for Migration (IOM)
The UN Migration Agency

Maahanmuutto-osasto
Sisäministeriö
Kirkkokatu 12
00023 Valtioneuvosto

4.12.2018

IOM:N LAUSUNTO SISÄMINISTERIÖN ASETUKSEEN VAPAAEHTOISESTA PALUUSTA/ VIITE: SM1835447

Arvoisa vastaanottaja

Kiitän Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n Suomen-toimiston puolesta mahdollisuudesta kommentoida sisäministeriön asetusta vapaaehtoisesta paluusta. Ohessa huomioitamme uudesta asetuseronnoksesta.

Yleisenä kommenttina haluamme mainita, että IOM pitää hyödyketuen enimmäismäärän nostamista myönteisenä asiana palaajien kestävän uudelleenkotoutumisen kannalta. IOM katsoo, että tämä tukimuoto on sopiva erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville asiakkaille.

Asetuseronnoksen liitteenä olevaa muistiota koskien IOM pitää tärkeänä korostaa, että mainittujen perusteluiden lisäksi käteis- ja hyödyketuella voidaan vaikuttaa palaajien tilanteeseen kotimaassa myös siinä mielessä, että tuki vähentää paineita muuttaa pois kotimaasta uudestaan mahdollisesti epävakassa tilanteessa. Näin ollen paluutuen voidaan katsoa vaikuttavan myös Eurooppaan ja Suomeen kohdistuviin turvapaikkahakijoiden muuttoliikkeisiin.

Lisäksi tässä alla huomioitamme kohtaan 4. Yksityiskohtaiset perustelut.

4 § Avustuksen määrä ja laatu

Luonnoksen mukaan paluuvastus voidaan maksaa joko käteisenä rahana tai hyödykkeenä tai molempina. Asiakkaiden yhdenvertaisuuden kannalta on tärkeää, että tuen myöntämisen ohjeet olisivat mahdollisimman selkeät. IOM toivoo, että tukipäätöksiä myöntäville tahoille valmisteltaisiin täsmälliset ohjeet käteisen ja hyödyketuen yhdistelmän myöntämisestä niin, että tulkinnanvaraa olisi mahdollisimman vähän. IOM katsoo, että yhdistelmätuki on hyvä vaihtoehto erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville palaajille.

Asetuksen liitteessä sanotaan, että hyödyketuen määrä olisi perheen kanssa maksettavasta lapsesta enintään 1500 euroa. IOM katsoo, että lasten hyödyketuen tulisi olla samansuuruinen kuin perheen aikuisten, tai ainakin sen tulisi nousta samassa suhteessa, sillä yhtä lailla myös lapset tarvitsevat tukea paluunjälkeiseen uudelleenkotoutumiseen.

6 § Korotettu avustus

Pykälässä mainitaan, että ihmiskaupan uhrin turvalliseen paluuseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. IOM katsoo, että ihmiskaupan uhrin paluujärjestelyt tulee sopia tiiviissä yhteistyössä kaikkien toimijoiden kesken. Näin varmistetaan, että paluu on mahdollisimman turvallinen ja kestävä sekä näin ollen täyttää myös Suomen velvoitteet liittyen ihmiskauppaa koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin. Mielestämme myös ihmiskaupan uhrin lapselle tulisi maksaa tavallisesti lapselle myönnettävän alennetun avustuksen sijaan vähintään normaaliavustus, koska vanhemman ihmiskauppatilanne useimmiten vaikuttaa ainakin välillisesti myös ihmiskaupan uhrin lapseen ja hänen mahdollisuuksiinsa oman tai vanhemman trauman ja alentuneen toimintakyvyn takia.

9 § Vapaaehtoisen paluun yhteistyöryhmä

Maahanmuuttoviraston tukena toimii vapaaehtoisen paluun yhteistyöryhmä, jossa on tähän mennessä ollut mukana vain viranomaistahoja. Koska IOM on keskeinen toimija vapaaehtoisen paluun toiminnoissa, katsomme, että osallistumisemme yhteistyöryhmään hyödyttäisi tiedonvaihtoa eri osapuolten välillä. Olemme valmiita osallistumaan aktiivisesti työryhmän toimintaan.

IOM toivoo, että ylläoleva lausunto auttaa vapaaehtoisen paluun avustuksen asetuksen uudistamisessa. Haluamme myös tässä yhteydessä korostaa järjestömme sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa vapaaehtoisen paluun ja paluutuen palveluiden tarjoamiseksi sekä siirtolaisten että Suomen paluutoimijoiden hyväksi. IOM on myös valmis jatkamaan keskustelua Suomen viranomaisten kanssa mahdollisista lisätoimista, joilla tuetaan vapaaehtoista paluuta ja kestävää uudelleenkotoutumista paluumaissa muilla kuin asetuksessa määrätyillä ja yksilöllisiin palaajiin kohdistuvilla toimenpiteillä, esimerkiksi paluuyhteisöihin keskittyvällä tuella.

Toimistomme kertoo pyynnöstänne mielellään lisää yllä olevista kommentteista ja jakaa mielellään lisätietoa ja käytännön tietoa nykyisestä ja aiemmista vapaaehtoisen paluun hankkeista.

Kunnioittavasti,

Simo KOHONEN
Suomen toimiston päällikkö